

Tarbijakaitseseaduse muutmise seaduse eelnõu kooskõlastamine

Austatud minister

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium on esitanud Justiitsministeeriumile kooskõlastamiseks tarbijakaitseseaduse muutmise seaduse eelnõu. Justiitsministeerium kooskõlastab eelnõu märkustega.

I. Sisulised märkused

- Eelnõu punkt 1 (TKS § 4 lg 4)** – kõnealuses punktis on sätestatud, et ostu tõendav paberdokument esitatakse ka juhul, kui tarbija sooritab ostu sularahas ja kliendikaarti ei kasuta või kasutab kliendikaarti, mis ei võimalda tarbija ostuajalugu säilitada perioodil „millal kaupleja vastutab asja lepingutingimustele mittevastavuse eest või asja vastavuse eest müügigarantiis ettenähtud tingimustele.“

Justiitsministeerium on varasemalt väljendanud muret, et eelnõus ettenähtud muudatused võivad panna tarbija ebasoodsamasse olukorda, kui tal on hiljem vajalik nõude esitamiseks ostu tõendada. Oleme viidanud ka sellele, et tarbijal võib olla vajadus ostudokumendi järele ka pikema aja jooksul, kui seaduses ette nähtud kaupleja vastutuse tähtaeg asja lepingutingimustele mittevastavuse korral.

Eelnõu koostaja on proovinud antud märkust arvesse võtta ja sätestada, et paberarve edastamine ei ole vajalik juhul, kui tarbija maksab sularahas ja kasutab kliendikaarti, mis võimaldab tarbija ostuajalugu säilitada perioodil, kui kaupleja vastutab asja lepingutingimustele mittevastavuse eest või asja vastavuse eest müügigarantiis ettenähtud tingimustel. Samas kätkeb selline lahendus probleemi, et kaupleja jaoks on antud tähtaeg määratlematu. Võib esineda olukordi, kus üks ja sama puudus esineb kaubal mitu korda ja mitmete aastate möödumisel. Samuti võib kaupleja jaoks olla keeruline jälgida kõigi müügigarantiide tähtaegu, võttes arvesse, et selliste müügigarantiide pakujaks ei pruugi olla tema ise, vaid nt tootja.

Seetõttu teeme ettepaneku kaaluda, kas oleks võimalik lahendus, kus nähakse küll ette üldine tähtaeg arve säilitamise kohustusele ja sätestades samas tarbijale õiguse nõuda põhjendatud juhtudel, olgu selleks siis pikem müügigarantii või seadusest tuleneva vastutuse periood, kauplejalt ostudokumendi esitamist.

Lisaks märgime, et säte ei ütle midagi selle kohta, et tarbijal, kes kasutab ostu sooritamisel kliendikaarti, peaks olema ka juurdepääs ostuajaloole. Oluline on tagada, et tarbija saaks kliendikeskkonna kaudu juurdepääsu ostudokumentidele ning tarbija kaitseks oleks sätestatud ka kaitsemeetmed juhul, kui sinna kaupleja poolt hallatavasse keskkonda juurdepääs tõrgub või kui see keskkond üldse suletakse. See on oluline, kuna antud keskkond on kaupleja mõjusfääris. Leiame, et sellistel juhtudel tuleks samuti sätestada kaupleja kohustus ostudokumendi esitamiseks ja/või kaaluda tõendamiskoormise ümberpöörämist tarbija kasuks.

Seoses tõendamiskoormise ümberpööramisega on seletuskirja leheküljel 5 selgitatud järgnevat: „Seega saab asuda seisukohale, et tänaseks on välja kujunenud praktika, kus kauplejad aitavad kaasa tarbija ostu tõendamisele või alternatiivselt panustavad aktiivselt selle ümber lükkamisse, et konkreetne kaupleja oli see, kellega müügileping sõlmiti/kellelt konkreetne toode osteti. See annab alust arvata, et juhul, kui tarbija ning kaupleja vaheline vaidlus jõuab kohtusse ning kohtul

tekib kahtlus, oleks kohus aldis hea usu põhimõttest lähtuvalt tõendamiskoormuse ümber pöörama selliselt, et kauplejal tekiks kohustus tõendada, mis oli see, mida tarbija tema käest ostis pangakonto väljavõttel nähtuva tehingu käigus ostis, kui mitte asja, millel on esinenud puudus.“

Kuigi välja toodud suundumused praktikas on tarbija vaatest positiivsed, palume eelnõu koostajal selgitada, miks ei soovita antud küsimust selgelt reguleerida seaduse tasandil, et vältida hilisemaid võimalikke vaidlusi.

Palume eelnõu muuta ja seletuskirja täiendada.

- 2. Eelnõu punkti 4 (TKS § 4 lg 5¹)** – eelnõu punkti 1 (TKS § 4 lg 4) kohaselt tuleb tarbijale anda ostudokument paberil siis, kui kliendikaardiga ostes ei ole ei võimalik säilitada ostuajalugu selle perioodi jooksul, millal kaupleja vastutab asja lepingutingimustele mittevastavuse eest või asja vastavuse eest müügigarantiis ettenähtud tingimustele.

Leiame, et sama reegel peaks kehtima juhul, kui tarbija annab punkti 4 (TKS § 4 lg 5¹) kohaselt nõusoleku ostu tõendava dokumendi edastamiseks sisselogimist ja isikutuvastust võimaldavasse elektroonilisse klienditeeninduskeskkonda.

Lisaks küsime, miks on punkti 4 puhul oluline, et ostudokument edastatakse „sisselogimist ja isikutuvastust võimaldavasse“ elektroonilisse klienditeeninduskeskkonda, kuid sama ei kehti eelnõu punkti 1 puhul juhul, kui tarbija sooritab ostu sularahas ja esitab selle käigus kliendikaardi, mis peaks võimaldama ostuajaloo säilitamist.

Palume eelnõu muuta ja seletuskirja täiendada.

- 3. Eelnõu punkt 6 (TKS § 4 lg 6¹)** – lisaks posti- ja e-postiaadressile on tarbijal võimalik valida ka muude edastamisviiside vahel. Seletuskirja leheküljel 5 selgitatakse, et eelnõu tekstis lähtutakse ka tehnoloogianeutraalsusest, et mitte piirata tulevikus tekkida võivaid innovaatilisi lahendusi ning sellest tulenevalt ei tooda sättes välja kõiki võimalikke arveedastusviise, mida kauplejad tänasel päeval tarbijatele pakuvad.

Leiame, et oluline oleks seejuures tarbija kaitseks sätestada kohustus, et tarbijale edastatav ostudokument peab olema igal juhul vähemalt kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis, et tarbijal oleks võimalik ostudokumenti vajamineval hetkel kasutada.

Palume eelnõu täiendada.

II. Muud märkused eelnõu ja seletuskirja kohta

- 4.** Palume arvestada ka käesoleva kirja lisades esitatud eelnõu ja seletuskirja failis jäljega tehtud märkustega.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Liisa-Ly Pakosta
justiits- ja digiminister

Lisa: Eelnõu ja seletuskirja failid Justiitsministeeriumi märkustega

Kärt Voor 5868 0033, Kart.Voor@just.ee
Kaidi Urgas
Merike Koppel